

**YKSITYISTEN PERHEPÄIVÄHOITAJIEN
KOKEMUKSIA
VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN
LAATIMISESTA**

Työkuormituksen vaikutus työhyvinvointiin

Tiivistelmä

Tekijä(t) Kivelä, Jussi	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 24	Valmistumisaika Syksy 2020
Työn nimi Yksityisten perhepäivähoitajien kokemuksia varhaiskasvatussuunnitelman laatimisesta – Työkuormituksen vaikutus työhyvinvointiin		
Tutkinto Sosionomi AMK		
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena on yksityisten perhepäivähoitajien työhyvinvoinnin kehittäminen. Tavoitteena oli tuoda esiin yksityisten perhepäivähoitajien kokemuksia varhaiskasvatussuunnitelman pedagogista laatimista varten saadusta tuesta. Tavoitteena oli myös selvittää suunnitelman laatimisesta aiheutuvaa kuormitusta työhyvinvoinnille.</p> <p>Aineisto opinnäytteessä käytettyä kvalitatiivista tutkimusta varten kerättiin perhepäivähoitajilta avoimella kyselylomakkeella.</p> <p>Kyselystä johdetut tulokset osoittavat, että yksityisten perhepäivähoitajien pedagogista suunnittelua varten saatu tuki on vähäistä, eikä heillä ole riittävää organisoitua tukiverkostoa. Yksityisten perhepäivähoitajien työhyvinvointia uhkaavat tekijät näytettyvät tuloksissa samankaltaisina kuin hoitoalan yleiset työhyvinvoinnin uhat.</p> <p>Tuloksista voidaan päätellä, että perhepäivähoitajien työmäärä on kohtalaisen suuri, eikä vapaa-ajan ja työajan erottelu ole selkeärajaista. Tuentarpeen osalta voidaan havaita, että yksityisille perhepäivähoitajille olisi tarpeen järjestää suunnittelun tueksi kontaktihenkilö, kuten julkisella sektorilla.</p>		
Asiasanat työhyvinvointi, perhepäivähoitaja, varhaiskasvatussuunnitelma, pedagoginen suunnittelu		

Abstract

Author(s) Kivelä, Jussi	Type of publication Bachelor's thesis	Published Autumn 2020
	Number of pages 24	
Title of publication Experiences in given support for pedagogical planning of the private childminders – How workload affects wellbeing at work		
Name of Degree Bachelor's degree in social services		
Abstract <p>This Bachelor's thesis surveys family day carers personal experiences about designing a curriculum for early childhood education and care. The goal of this thesis is to increase child minders wellbeing at work by producing data concerning their workload and given support for pedagogical planning. The thesis is based on qualitative research methods and the data is collected from childminders by using semi-structured interview.</p> <p>Results of this research show that the support the childminders have had for pedagogical planning is minimal and they are lacking organized support network. It seems that the family day carers wellbeing at work has similar challenges that are experienced and acknowledged at healthcare field.</p> <p>It can be indicated that childminders' amount of work is big and outlining work and leisure time is hard. It is observed that a contact person would feature a great role in needed support.</p>		
Keywords Wellbeing at work, childminder, curriculum for early childhood education and care, pedagogical planning		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	VARHAISKASVATUS	3
2.1	Pedagoginen prosessi	3
2.2	Varhaiskasvatuksen järjestäminen.....	4
2.3	Perhepäivähoito.....	6
2.4	Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet.....	7
3	TYÖHYVINVOINTI	9
3.1	Työhyvinvoinnin tekijöitä hoitoalalla	9
3.2	Perhepäivähoitajan työhyvinvointi.....	9
4	TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	11
5	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN	12
5.1	Tutkimusmenetelmä ja aineiston keruu.....	12
5.2	Aineiston analysointi	12
6	TULOKSET.....	14
6.1	Saatu tuki ja kehittämistoimet	14
6.2	Kuormittavuus ja työaika.....	15
7	POHDINTA	16
7.1	Johtopäätökset	16
7.2	Työn eettisyys ja luotettavuuden arviointi.....	17
	LÄHTEET	19
	LIITTEET	23
	Liite 1. Saatekirje.....	23
	Liite 2. Avoin kyselylomake	24

1 JOHDANTO

Perhepäivähoitajan työ on päiväkotityöhön verrattuna varsin itsenäistä. Päiväkodin henkilöstöön kuuluu lastentarhaopettajia, hoitajia ja avustajia sekä johtaja. Ryhmäkoot ovat päiväkodissa suurempia kuin perhepäivähoitajalla (Tehy 2020; Helsingin kaupunki 2020), mutta kollegiaalinen tuki on arjessa läsnä. Perhepäivähoitajien tukiverkoston taas tuon se, onko hoitaja kunnallinen vai yksityinen. Kuntasektorilla jokaiselle hoitajalle on nimetty lastentarhaopettaja, jolta voi tarvittaessa kysyä apua haastaviin tilanteisiin. Perhepäivähoitajien esimiehenä toimi perhepäivähoidon ohjaaja. (Ahonen 2017, 14—26.) (varhaiskasvatuslaki 23§.) Hoitoalan työhyvinvoinnin uhkana on lisääntynyt työmäärä (Super 2020). Voimavarana työssä jaksamisessa taas nähdään toimiva työyhteisö (Wires 2020, 35—54). Perhepäivähoitajan työssä hoitopäivän jälkeen on huolehdittava työpaikka, eli oma koti kuntoon sekä tehtävä kirjalliset työt. Hoitaja myös vastaa työstään ilman työyhteisön läsnäoloa arjessa.

Opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Lahden seudun Yksityiset päivähoitajat ry:n kanssa. Tarkoituksena on selvittää yksityisten perhepäivähoitajien kokemuksia pedagogista suunnittelua varten saadusta tuesta sekä suunnittelun kuormittavuutta. Tätä kautta pyritään tuomaan lisätietoa yksityisten perhepäivähoitajien työhyvinvoinnin kehittämiseksi. Työssä saadaan vastauksia siihen millaista tukea yksityiset perhepäivähoitajat ovat saaneet varhaiskasvatussuunnitelman laatimista varten, millaista tukea hoitajat toivovat ja kokevatko he suunnitelmien laatimisen kuormittavaksi.

Kohderyhmäksi valittiin yksityiset perhepäivähoitajat, sillä vastaavanlaisia opinnäytetöitä on tehty julkiselle muttei yksityiselle sektorille. Näkökulmaksi valittiin tuen tarve varhaiskasvatuksen pedagogisessa suunnittelussa, sillä varhaiskasvatuksen suunnittelun ohjaamista koskevissa lähteissä puhutaan lähes yksinomaan julkisen varhaiskasvatuspalvelun tuottamisesta. Toiseksi näkökulmaksi nousi luonnollisesti työhyvinvointi, sillä hoitoalan uutisointi on pitkään keskittynyt alan kuormittavuuteen.

Lahden seudun yksityiset päivähoitajat ry toimii Lahden seudulla, mukaan lukien Lahden ympäristökunnat. Jäsenilleen yhdistys tarjoaa neuvontaa perhepäivähoitajan työhön liittyen, tiedottaa ajankohtaisista teemoista sekä järjestää koulutusta. Se tarjoaa myös tukea perhepäivähoitajan aloittaessa työtään. Yhdistys toimittaa aloittavalle perhepäivähoitajalle tarvittavat lomakkeet ja ohjeet. (Lahden seudun yksityiset päivähoitajat ry 2020.)

Lahden seudun yksityiset päivähoitajat ry on Suomen Yksityiset Päivähoitajat edustajiston (SYPE) jäsenyhdistys. (Lahden seudun yksityiset päivähoitajat ry 2020.)

Opinnäytetyön tarkoituksena on yksityisten perhepäivähoitajien työhyvinvoinnin kehittäminen. Tavoitteena on tuoda esiin yksityisten perhepäivähoitajien kokemuksia varhaiskasvatussuunnitelman pedagogista laatimista varten saadusta tuesta. Tavoitteena on myös selvittää suunnitelman laatimisesta aiheutuvaa kuormitusta työhyvinvoinnille.

2 VARHAISKASVATUS

2.1 Pedagoginen prosessi

Varhaiskasvatuksella on niin sanottu kolmoistehtävä. Sen on tarkoitus sovittaa yhteen lapsen etu, perheen työssäkäynnin mahdollistaminen ja yhteiskunnan odotukset muun muassa kouluvalmiuksien suhteen.

Hallinnollisesti varhaiskasvatus on opetus- ja kulttuuriministeriön alainen kasvatusta ja koulutuspalvelujen osa (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020d). Kyseessä on kasvatuksen, hoidon ja opetuksen muodostama suunnitelmallinen kokonaisuus, jonka pääpaino on pedagogiikassa (Opetushallitus 2020b). Sitä ohjaavat varhaiskasvatustalaki, säädökset sekä muut asiakirjat, kuten varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020b). Lisäksi varhaiskasvatus pohjaa lukuisiin yleissopimuksiin, kuten Euroopan ihmisoikeussopimukseen ja lapsen oikeuksien sopimukseen (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014). Varhaiskasvatus on kohdennettu alle kouluikäisille lapsille (Opetushallitus 2020b).

Varhaiskasvatus on johdettu pedagoginen prosessi, joka pohjaa lapsilähtöiseen kasvatukseen. Lähtökohtana on, että lapsi kehittää varhaiskasvatuksessa persoonaansa sekä toimintayhteisöään vuorovaikutuksessa. Lapsiryhmässä yksi tärkeä pedagogisen prosessin osatekijä on ryhmänmuodostus, sillä se toimii lapsen ympäristönä itsensä ja yhdessä olemisen oppimisessa. Varhaiskasvatuksen pedagogiikka perustuu jatkuvaan oppimiseen, jossa päivittäin määrittävät hoidolliset toiminnot kuten ruokailu, lepo ja ulkoilu. Oppiminen on integroitu näihin tapahtumiin. Kasvattaja on vastuussa ryhmän ja toimintojen suunnittelusta siten, että lapsilähtöinen kasvatustoteutus toteutuu. (Helenius & Korhonen 2008, 62—98.)

Kasvatuksen pedagogisen suunnittelun tärkeimpiä osa-alueita on havainnointi ja dokumentointi. Lapsihavainnoinnissa pyritään takaamaan lapsilähtöinen yksilöllinen kasvatustoteutus, ryhmähavainnoinnissa taas tarkastellaan ryhmädynamiikkaa ja vuorovaikutusta. Dokumentoinnin tärkeys on pedagogisen toiminnan kehittämisessä. Mikäli dokumentteja ei käytetä reflektoiden, on dokumentointi ollut turhaa. Tallennettujen havaintojen sekä lasten itsensä ilmaisemien mielenkiinnonkohteiden ja haasteiden pohjalta saadaan materiaalia suunnittelun tueksi. Dokumentointi mahdollistaa myös toiminnan ja vaikutusten systemaattisen arvioinnin. (Opetushallitus 2020a.)

Varhaiskasvatuksen pedagogiselle toiminnalle asetettuja tavoitteita kuvataan laaja-alaisen oppimisen osa-alueilla. Näitä alueita ovat varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin kirjattut ajattelu ja oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen sekä

osallistuminen ja vaikuttaminen. (Kola-Torvinen 2017, 12—14.) Näiden osa-alueiden parissa oppimista varten lapsilähtöinen toiminta suunnitellaan niin ikään perusteisiin kirjattujen lapsen oppimisen alueita hyödyntäen. Aiemmissa varhaiskasvatussuunnitelmissa näitä on kuvattu lapselle ominaisiksi tavoiksi toimia, jotka noudattivat samaa ajatusta nyt nimettyjen oppimisen alueiden kanssa. Tällaisia alueita ovat kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot, minä ja meidän yhteisömme, tutkin ja toimin ympäristössäni sekä kasvan, liikun ja kehityn (Kola-Torvinen 2017, 12—14).

2.2 Varhaiskasvatuksen järjestäminen

Varhaiskasvatuksen järjestämisestä vastaavat kunnat. Valvonnasta, yleisen tason suunnittelusta ja ohjauksesta vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodin, perhepäivähoidon ja avoimen varhaiskasvatustoiminnan muodoissa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020b.)

Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja tuottamisesta sekä varhaiskasvatuksen tietovarannosta (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020d). Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta taas ohjaa varhaiskasvatushenkilökunnan kelpoisuutta ja henkilöstömitoitusta (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020b).

Varhaiskasvatuslain 3§:n mukaan varhaiskasvatuslain tavoitteena on:

- 1) edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia;
- 2) tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista;
- 3) toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset;
- 4) varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatustympäristö;
- 5) turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä;
- 6) antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa;

7) tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä;

8) kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen;

9) varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin;

10) toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä. (Varhaiskasvatustalaki 540/2018, 3§.)

Varhaiskasvatuksessa prioriteettina on aina lapsen etu. Lain mukaan niin suunnittelua, päätöksentekoa, järjestämistä kuin tuottamista koskee lapsen edun tavoittelu. Varhaiskasvatus on järjestettävä siinä kunnassa, jossa lapsi asuu. Mikäli lapsi oleilee muussa kuin kotikunnassaan huoltajiensa työn, opiskelun, sairauden tai muun painavan syyn vuoksi, on varhaiskasvatus järjestettävä siinä kunnassa. Kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatus mahdollisimman lähellä palvelun käyttäjiä, alueen tarpeen edellyttämään vuorokauden- ja vuodenaikaan. Varhaiskasvatusympäristöstä säädetään lain 10§:ssä toimitiloja koskevasta turvallisuudesta ja esteettömyydestä sekä kehittävästä ja kiusaamisvapaasta oppimisympäristöstä (Varhaiskasvatustalaki 540/2018, 4§, 5§, 6§, 10§).

Oikeus varhaiskasvatukseen perustuu myös varhaiskasvatustalakiin. Alle oppivelvollisuusikäisillä lapsilla on oikeus saada varhaiskasvatusta. Myös vanhemmilla lapsilla on tämä oikeus, mikäli olosuhteet ja lapsen etu sitä edellyttävät. Lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta tarpeensa edellyttämässä laajuudessa ja muodossa. Kunnan on siis vastattava paikalliseen tarpeeseen. (Varhaiskasvatustalaki 540/2018, 1§, 5§.)

Vuonna 2016 hallitus linjasi, että lapselle riittävä varhaiskasvatusaika on 20 tuntia viikossa (Hallituksen esitys HE 34/2019 vp). Sen perusteella kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen muodostuu oikeus, mikäli se on lapsen kehitys ja olosuhteet huomioon ottaen tarpeen. Laki kuitenkin muuttui 1.8.2020, jolloin astui voimaan subjektiivinen päivähoito-oikeus. Tämä tarkoittaa kaikille lapsille oikeutta kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen perheen olosuhteista riippumatta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020a; Varhaiskasvatustalaki 540/2018, 12§.)

Varhaiskasvatuspalveluja järjestetään kuntasektorilla sekä yksityisellä sektorilla niin päiväkotitoimintana kuin perhepäivähoitona (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020c). Lisäksi

avointa varhaiskasvatusta, kuten kerhotoimintaa tuottavat edellä mainittujen lisäksi kolmannen sektorin toimijat. Myös tietynlainen organisoitu harrastustoiminta, kuten partio ja urheiluseurat katsotaan informaaliksi varhaiskasvatukseksi.

Varhaiskasvatuksen laatua tarkastellaan kolmella tasolla. Kansallisesta arvioinnista vastaa Kansallisen Koulutuksen Arviointikeskus. Se valvoo, että palveluiden laatu on tasaverstaista ja ohjaavien asiakirjojen mukaista kansallisella tasolla. (Kansallisen koulutuksen arviointikeskus 2018.)

Paikallisen tason arviointia toteutetaan kunnissa itsearviointina ja omavalvontasuunnitelmissa varmistaen, että kuntasektorin varhaiskasvatuspalvelujen lisäksi myös yksityisiltä palveluntuottajilta ostetut palvelut ovat asianmukaisilla laatumittareilla arvioituja. (Kansallisen koulutuksen arviointikeskus 2018.)

Pedagoginen arviointi tehdään varhaiskasvatusyksiköissä pedagogisen johtamisen avulla. Tarkoituksena on varmistaa, että toiminta vastaa asetettuihin laatumittareihin ja että ohjaavien lakien ja asiakirjojen mukaiset tavoitteet siirtyvät pedagogisiksi käytännöiksi kasvatustyöhön. Pedagogiseen laatuun sisältyy myös kasvatushenkilöstön, lapsen ja huoltajien mahdollisuus osallistua kasvatustoiminnan suunnitteluun ja arvioimiseen. (Kansallisen koulutuksen arviointikeskus 2018.)

2.3 Perhepäivähoito

Perhepäivähoito on kodinomaista varhaiskasvatuspalvelua, jota järjestetään yleisimmin hoitajan tai asiakkaan kodissa. Ryhmäperhepäivähoito on hoitomuoto, jossa useampi perhepäivähoitaja toteuttaa hoitoa yhteisessä ympäristössä. Kolmiperhepäivähoito taas järjestetään kiertävästi asiakasperheiden kodeissa. Kodinomaisuus on perhepäivähoidon ydin, joten se soveltuu hyvin pienille, taaperoikäisille lapsille. Perhepäivähoitaja vastaa kasvatus- ja hoitotyöstä itsenäisesti. Hoitajan esimiehenä toimii kunnan perhepäivähoidon ohjaaja. Hoitajaa kohti saa olla neljä alle kouluikäistä hoitolasta sekä yksi puolipäiväinen kouluikäinen lapsi. (Helsingin kaupunki 2020.)

Yksityinen perhepäivähoito

Yksityinen perhepäivähoitaja tuottaa hoitopalvelua yksityisenä yrittäjänä. Kunnan vastuulla on valvoa yksityistä perhepäivähoitoa sekä tarkastaa perhepäivähoitotilojen ja hoitajan soveltuvuus palvelun tuottamiseksi. Yrittäjän tulee ilmoittautua palvelun tuottajaksi ennen toiminnan aloittamista. Yhdellä hoitajalla saa olla neljä alle kouluikäistä hoitolasta sekä yksi puolipäiväinen kouluikäinen lapsi kerrallaan. (Toholammin kunta 2019; Lahden kaupunki 2020.)

2.4 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Jokaiselle varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevalle lapselle laaditaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelma. Laatimisesta säättää opetushallitus ja se pohjautuu varhaiskasvatustalakiin. Laatijana päiväkodissa toimii lastentarhaopettaja, perhepäivähoidossa suunnitelma laaditaan lastentarhaopettajan tuella. (Ahonen 2017, 14—26.) (varhaiskasvatustalaki 23§.)

Varhaiskasvatussuunnitelma on pedagoginen työkalu, jonka ohjaavana asiakirjana toimii varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatuksen pedagoginen painotus näkyy perusteissa siten, että hoidolliset sisällöt ovat kasvatuksellisia ja opetuksellisia sisältöjä selvästi vähemmällä huomiolla. (Niikko 2008, 70—71.)

Varhaiskasvatusta kehitetään jatkuvasti, joten ymmärrettävästi varhaiskasvatussuunnitelman perusteita kohtaan on suunnattu myös kritiikkiä. Paavolan ja Talibin (2010) mukaan esimerkiksi monikulttuurisuuskasvatus on suunnattu opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmissa vähemmistökulttuurien edustajille. Kulttuurinen moninaisuus on kuitenkin valtakulttuurin ja vähemmistökulttuurien summa. Tämän vuoksi olisi tärkeää laajentaa monikulttuurisuuskasvatus koskemaan kaikkia ryhmiä. (Paavola & Talib 2010, 225—227.)

Varhaiskasvatussuunnitelman käsite pitää sisällään useamman tasoisia suunnitelmia. Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma on varhaiskasvatusta ohjaava asiakirja, joka määrittelee muun muassa pedagogisen toiminnan suunnittelua, toteutusta, arviointia ja kehittämistä.

Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laati varhaiskasvatuksen järjestäjä, yksityinen tai julkinen palveluntuottaja kuten kunta. Siinä määritellään varhaiskasvatuksen pedagoginen toteuttaminen alueellisesti, valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta. (Ahonen 2017, 14—26.)

Ryhmäkohtainen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan esimerkiksi päiväkotiryhmälle. Laadinta ei ole pakollista, mutta se on yleinen käytäntö. Siinä arvopohja ja tavoitteet avataan konkreettiseksi kyseisen ryhmän toiminnoiksi. Suunnitelman laadinta voi olla perusteltua esimerkiksi erityisryhmässä tai erilaista oppimistapaa, vaikkapa projektioppimista hyödyntävässä ryhmässä. (Ahonen 2017, 14—26.)

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan yhdessä huoltajien kanssa. Suunnitelmaan kirjataan lapsen oppimista ja kehitystä tukevat tavoitteet sekä keinot niiden saavuttamiseksi. Myös lapsen kiinnostuksen kohteet, vahvuudet ja tuen tarpeet kirjataan. Tavoitteena suunnitelmassa on saada määriteltyä pedagogiset toimet lapsen kasvun

tukemiseksi ja kuvata lapsen oppimista, osaamista ja kehitystä. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tarkistetaan kerran vuodessa tai tarpeen ilmetessä. (Ahonen 2017, 14—26.)

3 TYÖHYVINVOINTI

3.1 Työhyvinvoinnin tekijöitä hoitoalalla

Työhyvinvointi on moninainen kokonaisuus. Henkilöstön terveyden ja turvallisuuden lisäksi käsitellään yhteisöllisyyttä ja osallisuutta työympäristössä sekä johtamiseen ja prosesseihin liittyviä kysymyksiä. Huomion kiinnittäminen työhyvinvointiin tuottaa yritykselle arvoa työntekijöiden pysyvyyden ja sairauspoissaolojen vähentymisen myötä. Tätä kautta on todettu hyvinvoinnin lisäävän myös yritysten taloudellista kannattavuutta ja tuottavuutta. (Työterveyslaitos 2020.)

Omasta hyvinvoinnistaan huolehtiminen on paljolti työntekijän itsensä vastuulla, mutta vastuuta on annettu myös työnantajalle. Työnantajan on lakivelvoitteisesti valvottava ja puututtava muun muassa häirintään ja syrjintään kuten myös työn kuormittavuuteen. Täten hyvinvoinnin johtamiseen on syytä kiinnittää huomiota. Työpaikalla työhyvinvoinnin seuranta ja kehittäminen kannattaakin integroida toiminnan kaikkiin alueisiin siten, että se toteuttaa määriteltyjä organisaation arvoja. (Työturvallisuuskeskus 2019; Panganniemi 2020.)

Hoitoalalla yleisiä työhyvinvointia uhkaavia tekijöitä ovat vuorotyö ja ylityöt, erilaiset konfliktit henkilöstön välillä, työn fyysisyys ja henkinen kuormittavuus sekä väkivallan uhka (Super 2020). Pitkälti samat tekijät näyttäytyvät myös perhepäivähoitajan työssä

Wires (2020, 35—54) esittelee tutkimustuloksina varhaiskasvatuksen työntekijöiden voimavaroiksi työyhteisön vuorovaikutukseen ja ilmapiiiriin liittyviä tekijöitä. Muita merkityksellisiä tekijöitä ovat esimiehen tuki, arvostus, työterveys ja –turvallisuus sekä omaan työhön vaikuttamisen mahdollisuus. Kaikista merkityksellisimmäksi työhyvinvoinnin kannalta tutkimuksessa muodostui kannustava ja kunnioittava työilmapiiiri. Vähiten merkityksellinen alue edellä mainituista oli työterveys ja -turvallisuus.

Työturvallisuuskeskus (2009) taas muodostaa Työhyvinvoinnin portaat – mallissaan Maslowin (1943) tarvehierarkiaa mukailevan työhyvinvoinnin hierarkian. Tässä mallissa taas sekä terveyden, että turvallisuuden tarpeen portaat ovat mielletty merkityksellisemmiksi kuin yhteisöllisyys, johon edellä mainittu kunnioittava ja vuorovaikutuksellinen työilmapiiiri kuuluu.

3.2 Perhepäivähoitajan työhyvinvointi

Perhepäivähoitaja tekee monipuolista työtä. Työ tapahtuu useimmin omassa kodissa, jossa hoitaja vastaa kaikesta varhaiskasvatukseen liittyvästä työstä yksin. Arjen toiminnot,

kuten lasten perushoidollinen ravitseminen, hygienia, lepo sekä kasvatukselliset virikkeet ja ulkoilu täyttävät työpäivän. Osa perhepäivähoitajista tekee vuorotyötä, jolloin lapsia saat-
taa olla hoidossa myös yön yli. Hoitajilla on myös erityistä tukea tarvitsevia lapsia, jolloin
osaamista erityiskasvatukseen ja mahdolliseen perushoittoon tulee olla vaatimuuden mu-
kaisesti. (KEHA-Keskus 2020.)

Perhepäivähoitajan työnkuva on kehittynyt historian saatossa hoitajasta kasvattajaksi.
Näin ollen työssä tarvitaan osaamista päiväkotityön lailla hoidon, opetuksen ja kasvatuk-
sen kokonaisuudessa. Työ siis haastaa tekijäänsä niin fyysisesti kuin henkisesti. (Hyytiäi-
nen 2017, 8—13.)

Superin (2020) aiemmin mainittuihin hoitoalan yleisiin hyvinvointia uhkaaviin tekijöihin pei-
laten työn fyysinen ja henkinen kuormitus sekä pitkät työpäivät täsmäävät yleisten uhkien
kanssa. Lapsilla saattaa esiintyä myös sellaisia kehityksen haasteita, jolloin väkivallan
uhka on olemassa.

4 TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena on yksityisten perhepäivähoitajien työhyvinvoinnin kehittäminen. Tavoitteena on tuoda esiin yksityisten perhepäivähoitajien kokemuksia varhaiskasvatussuunnitelman pedagogista laatimista varten saadusta tuesta. Tavoitteena on myös selvittää suunnitelman laatimisesta aiheutuvaa kuormitusta työhyvinvoinnille.

Tutkimuskysymykset ovat:

- Millaista tukea yksityiset perhepäivähoitajat ovat saaneet varhaiskasvatussuunnitelman pedagogista laatimista varten?
- Millaista tukea yksityiset perhepäivähoitajat toivovat saavansa varhaiskasvatussuunnitelman pedagogiseen laadintaan?
- Kokevatko yksityiset perhepäivähoitajat varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisen kuormittavaksi?

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimusmenetelmä ja aineiston keruu

Kyseessä on laadullinen opinnäytetyö. Laadullinen tutkimus pyrkii selittämään ilmiöitä, sekä tulkitsemaan niitä kulttuuri- ja kontekstisidonnaisesti. Tutkimusprosessissa etsitään merkityksiä teoreettisen viitekehyksen ja tutkimusaineiston vuorovaikutussuhteista. Uutta aineistoa verrataan aikaisempaan tutkimukseen ja vallitsevaan teoriaan. (Pitkäranta 2014, 20—26.) Opinnäytetyössä tavoitteena oli selvittää perhepäivähoitajien subjektiivisia kokemuksia ja niiden pohjalta nousseita merkityksiä sekä tarkastella niiden yhteyttä työhyvinvointiin.

Haastattelu on käytetyimpiä aineistonkeruumenetelmiä ihmisten kokemuksia tutkittaessa. (Saaranen-Kauppinen, Puusniekka 2006.) Yksilöhaastattelulla voidaan turvata ryhmähaastattelua tehokkaammin, että haastateltavien ajatukset ovat jokaisen omia (Vilka 2005, 78—81). Avoimet kysymykset annetuista teemoista antavat mahdollisuuden subjektiivisen näkemyksen nostamiseen esiin, pitäen kuitenkin haastattelun fokuksen rajatulla alueella (Saaranen-Kauppinen, Puusniekka 2006).

Aineiston hankkimiseksi tarkoituksenmukaisimmaksi osoittautui puolistrukturoitu haastattelu. Kysymykset koostuivat kahdesta teemasta, jotka olivat pedagogista suunnittelua varten saatu tuki ja tuen tarve sekä suunnittelun tuoma kuormitus perhepäivähoitajan työhön. Toteutusmuodoksi valikoitui avoin kyselylomake, sillä opinnäytetyö on tehty koronaviruksen leviämisen aikaan. Näin pyrittiin minimoimaan ihmiskontaktien määrä työtä tehdessä. Saatekirje kysymyksineen jaettiin sähköisesti Lahden seudun yksityiset päivähoitajat ry:n jäsenille. Aineisto kerättiin pyyntöön vastanneilta viideltä perhepäivähoitajalta.

5.2 Aineiston analysointi

Työssä on käytetty sisällön analyysiä. Kyseessä on yleinen laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmä, joka sisältää perusteet useisiin muihin analyysimenetelmiin (Pitkäranta 2014, 93—94; Juuti & Puusa 2020, 356). Sisällönanalyysi etenee aineiston purkamisesta osiin, käsitteiden muodostamiseen ja vaikutussuhteiden tarkasteluun. Kerätystä aineistosta etsitään esimerkkejä ja säännön mukaisia havaintoja. Tämän jälkeen havainnoille haetaan selitystä suhteuttamalla niitä teoriakehykseen. (Juuti & Puusa 2020, 355—358.)

Aineiston analysoinnissa käytettiin apuna ATLAS.ti 9 - ohjelmistoa, joka on tarkoitettu laadullisen tutkimuksen työkaluksi. Analysointi alkoi koodaamalla vastauksista informaatiota, koodit ryhmiteltiin sisällön mukaan samantyyppisiksi kokonaisuuksiksi. Näistä ryhmien aihealueista muodostui yläkäsitteet, eli teemat. Teemoittelun jälkeen koostettiin jokaisesta

6 TULOKSET

Yksityisille perhepäivähoitajille teetetyn kyselyn vastauksista nousi esille viisi teemaa, joiden mukaisesti tulokset on otsikoitu. Jokaiseen teemaan saatiin 6–9 huomion arvoista näkemystä. Vastausten laajuus vaihteli 4–13 näkemyksen välillä. 80% osallistuneista vastasi kaikkiin lomakkeen kysymyksiin. Kaikki osallistuneet vastasivat molempiin lomakkeessa esitetyistä teemoista: Saatu tuki ja tuen tarve sekä suunnittelun tuoma työkuormitus. Alla on esitetty kyselyn tulokset sekä esimerkkinä sitaatteja.

6.1 Saatu tuki ja kehittämistoimet

Jokainen haastateltava vastasi kokeneensa, ettei ole saanut kaupungilta tukea suunnitteluun lainkaan tai se on ollut hyvin vähäistä. Kaksi vastaajista kertoi, ettei ole saanut perehdytystä varhaiskasvatussuunnitelman tekoon kaupungilta.

Kaupungilta en ole yksityisen perhepäivähoitajan työssäni saanut varhaiskasvatussuunnitelmaa varten minkäänlaista perehdytystä tai koulutusta.

Perhepäivähoitajien ohjaajilta en juurikaan apua ole saanut.

Haastateltavien vastauksista ilmeni myös, millaista tukea hoitajat ovat pedagogista suunnittelua varten saaneet. Nämäkin vastaukset kohdentuivat kahteen merkitykselliseen teki- jään. 60% vastaajista mainitsi Lahden seudun yksityisten päivähoitajien internet-sivuilta saatavien materiaalien toimivan hyvänä pohjana suunnittelulle. Samoin 60% vastaajista kertoi saaneensa riittävän osaamisen suunnittelua varten aiemmista opinnoistaan ja työkokemuksestaan.

Olen onneksi käynyt alan koulutuksen

Yhdistyksen sivuilla on hoitajille valmiita varhaiskasvatussuunnitelma lomakkeita pohjaksi

Olen työskennellyt kunnallisella puolella aiemmin, ja sitä kautta olen saanut perehdytystä ja koulutusta

Perhepäivähoitajien vastauksista poimitut kehittämissuositukset voidaan jakaa kahteen ryhmään. Tärkeimpänä tuen muotona nähtiin keskusteluapu, jonka mainitsi 80% haastatelluista. Keskustelua toivottiin pääosin toisten hoitajien kanssa, mutta myös kaupungilta kaivattiin tahoja, johon ottaa yhteyttä haasteellisissa tilanteissa. Toinen kehitysajatus koski kirjallisia selkeitä ohjeita varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseksi. Valvovalta organisaatiolta toivottiin helposti saatavaa ohjeistusta, jossa on selkeästi kuvattu, mitä varhaiskasvatussuunnitelman kohtien tulee kuvata. Vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä

pystytään vastaajien mukaan nopeuttamaan toimittamalla dokumentit vanhemmille etukäteen. Yksi vastaaja toivoi myös koulutusta.

Toisen aikuisen ajatuksia ja näkemystä

Tukea olisi varmasti saanut muilta hoitajilta

Ohjeistus, koulutus, ehkä toisen hoitajan kanssa parityönä mieltien.

Yleinen ohje, mitä kaikkea suunnitelman laatimisessa olisi hyvä huomioida.

6.2 Kuormittavuus ja työaika

Kuormittavuuden osalta vastauksissa oli eroja. 60% hoitajista kertoi kokeneensa varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen tuovan kuormitusta työhön. 40% hoitajista kuitenkin kertoi, etteivät koe tarvitsevansa tukea suunnitteluun tai koe sitä haasteelliseksi. Yksi vastaaja kertoo, että kuormituksen kokemusta voitaisiin lievittää muun muassa paremmalla taloudellisella hyödyllä työstä. Toinen vastaaja kokee, että pienimpien lasten kohdalla riittäisi varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen harvemmin.

Varsinaisia haasteita en koe olevan.

Toisinaan kuormittaa pitkän (9h) työpäivän päälle.

Palkassa nämä lisätyöt eivät ainakaan näy millään lailla.

Yksi kuormittavista tekijöistä oli pitkät työpäivät ja lisätyöt. 80% haastatelluista kertoi käyttävänsä useita tunteja työajan ulkopuolista aikaa suunnitteluun. Vastaajista 40% kertoi työpäiviensä olevan lähtökohtaisesti 9-tuntisia. Työpäivien pitkittymiseen 60% vastaajista kertoi vaikuttavan sen, että vanhempien kanssa varhaiskasvatussuunnitelman laatimista varten käytävät keskustelut ovat hankalia sopia työajalle.

En ole koskaan tehnyt Vasuja tai pitänyt vasukeskusteluja virka-aikana.

Olen monesti täyttänyt paperit työpäivän jälkeen, joten päivälle voi tulla silloin parikin tuntia lisää.

Nykyään tuntuu suurin haaste olevan yhteisen rauhallisen ajan saaminen vanhempien kanssa paperien täyttämiseen.

Ei haittaa, vaikka käytän siihen iltaisin hyvin paljon omaa työni ulkopuolista aikaa.

7 POHDINTA

7.1 Johtopäätökset

Yksityisten perhepäivähoitajien kokemukset tuen saamisesta eivät vastaa julkista sektoria varten organisoitua tukea. Toisin kuin kunnalliselle hoitajalle, yksityiselle perhepäivähoitajalle ei ole nimetty omaa varhaiskasvatuksen opettajaa, jonka puoleen kääntyä tarvittaessa. Kyselyn tulosten valossa näyttää, että tukea kaupungin perhepäivähoidon ohjaajilta saadaan vähänlaisesti. Perehdytys olisi vastanneiden mukaan tervetullutta. Hoitajat kaipaavat ensisijaisesti kontaktia, johon olla yhteydessä, mikäli haasteita ilmenee. Tähän tehtävään on nimetty kaupungin perhepäivähoidon ohjaaja.

Suurimmaksi suunnittelua helpottaviksi tekijöiksi todettiin aiempi koulutus ja työkokemus, sekä oman yhdistyksen tuki. Perhepäivähoitajan koulutuksessa varhaiskasvatussuunnitelman laatimista käsitellään, mutta vastaajat mainitsivat toivovansa koulutusta myös jatkossa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on päivittyvä asiakirja, joten sen painopisteet muuttuvat vuosien varrella. Tällöin relevanttia olisi saada täydennyskoulutusta. Työkokemus päiväkodeista tai julkiselta sektorilta toi vastaajille osaamista pedagogiseen suunnitteluun. Tämä johtuu mahdollisesti siitä, että esimerkiksi päiväkodin toteuttama varhaiskasvatus on systemaattisemmin johdettu kokonaisuus. Salosen & Valkeejärven (2016, 19—27) mukaan päiväkotiympäristön johtajuus pitää sisällään niin pedagogisen johtajuuden kuin henkilöstöjohtamisen alueita. Varhaiskasvatusyksiköitä organisoidaan alueellisesti johdetuiksi ja useissa päiväkodeissa on käytäntönä jaettu johtajuus.

Hoitoalan työhyvinvoinnin uhaksi muodostuvat työn fyysinen ja henkinen kuormittavuus, sekä pitkittyneet työajat (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020; Super 2020). Perhepäivähoitajan työssä fyysistä kuormitusta aiheuttaa muun muassa lasten nostaminen, henkistä kuormitusta saattaa kasaantua siksi, että itsenäisessä työssä hoitaja on vastuussa kaikesta toiminnasta. Lasten havainnointi ja kehityksen tuen tarpeen arvioiminen itsenäisesti ovat raskaita tehtäviä. Itsenäinen hoitaja jää myös vaille lähijohtamista ja työyhteisön osallisuutta. Tämä ei ole koko totuus, mutta lähtökohtaisesti työyhteisön vuorovaikutus tapahtuu työajan ulkopuolella eikä työtilanteissa.

Lehdon, Sutelan & Pärnäsen (2015, 17—21) mukaan työntekijät, jotka eivät voi vaikuttaa omaan työmääräänsä kokevat kaksinkertaisen määrän henkistä kuormitusta verrattuna työntekijöihin, jotka voivat. Työn tauottaminen on yksi henkisen kuormituksen tekijöistä. Riittävät lepotaumat työpäivän aikana sekä omiin työaikoihin vaikuttaminen vähentävät henkisen kuormituksen riskiä merkittävästi. Työkiire nousee myös yhdeksi tärkeimmistä

kuormituksen aiheuttajista. Työkiireen kuormittavuus korreloi työpäivien venymisen ja raportointiin käytettävän ajan kanssa.

Hoitajat kertoivat tekevänsä paljon töitä hoitoajan ulkopuolella. Paperityöt ja pedagoginen suunnittelu ovat tällaisia töitä. On ymmärrettävää, että työssäkäyvien vanhempien on mahdotonta osallistua kasvatustilaisuuksiin työaikanaan. Nykyaikana erilaiset etäyhteydellä käytävät keskustelut voisivat keventää tätä taakkaa. Vastaajat kertoivat heidän työpäiviensä olevan pääsääntöisesti yli 8-tuntisia, joten tavanomaisen työajan ylitystä tapahtuu päivittäin, ja vapaa-ajan erottaminen työajasta on hankalaa. Työhyvinvoinnin näkökulmasta tilanne on kuormittava. Osa haastatelluista kuitenkin kertoi, ettei koe ylittöitä kuormittavina. Tämä vastaa työolobarometrissa esiteltyä tulosta siitä, että ihmisten kanssa työskentelevät sosiaalialan työntekijät kokevat työnsä mielekkääksi ja antoisaksi vaikka kuormitus muodostuu raskaaksi (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020, 136).

Lisäksi voisi tutkia tarkemmin tuen saamisen syitä. Ovatko hoitajat pyytäneet tukea, ja kuinka aktiivisesti kaupunki tuen tarvetta kartoittaa. Toimeksiantaja voi hyödyntää tätä opinnäytetyötä esimerkiksi kaupungin kanssa tehtävässä yhteistyössä sekä edustajiston kokousasioiden valmistelussa.

7.2 Työn eettisyys ja luotettavuuden arviointi

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (Tenk 2012, 6—15) laatimassa hyvän tieteellisen käytännön ohjeessa määritellään relevanteiksi muun muassa asianmukaisten lupien ja sopimusten tekeminen tutkimuksesta, tietosuojakäytännöt sekä aiempien tutkimusten asianmukainen käyttäminen. Hyviin käytäntöihin kuuluu myös eettisyys aineiston keräämisessä. Käytäntöjen loukkaamisesta suoritetaan tutkinta sekä asetetaan mahdolliset seuraamukset.

Opinnäytetyöstä tehdään toimeksiantajan kanssa sopimus, jossa sovitaan työhön liittyvistä asioista, kuten vastuut, kustannukset, ohjaus ja työn aikataulu. Myös tutkimusluvan hankkiminen tutkimuksen kohdeorganisaatiolta on hyvän tutkimustavan mukaista. Lisäksi tieteenala- ja tutkimuskohtaisesti noudatetaan muita sopimus- ja lupakäytäntöjä. (Arene 2019, Tenk 2012, 6—7.)

Henkilötietoja kerätessä tulee kiinnittää huomiota keräämisen perusteisiin. Tietoja, jotka eivät oleellisesti vaikuta tutkimuksen tekemiseen, ei tule kerätä. Tutkittavilta tulee pyytää suostumus tietojen käsittelyyn. Tietojen käsittelyprosessi on syytä olla ennakkoon suunniteltu. Tietoturvaa ja -suojausta voidaan parantaa käyttämällä tutkittavien nimien sijaan pseudonyymejä. Tutkimusaineistosta on hyvä hankkiutua eroon, mikäli tietoja ei ole välttämättömyyttä säilyttää. (Arene 2019, 18—19.)

Toimeksiantajaorganisaation kanssa sovittiin tutkimusluvasta ja tehtiin toimeksiantosopimus, työssä ei tarvittu muita lupia. Toimeksiantajaa tiedotettiin opinnäytetyön julkisuudesta. Vastaukset koottiin nimettöminä ja analysoinnin jälkeen aineisto poistettiin. Tämän jälkeen ei enää ollut mahdollista yhdistää eri teemoihin kuuluvia vastauksia saman henkilön antamiksi. Vastaajilta jäi talteen sähköpostiosoite, josta vastaus lähetettiin. Tiedot vastauksista kopioitiin nimettöminä analysointiohjelmistoon ja sähköpostit poistettiin.

Lomakkeisiin ei kerätty taustatietoja, kuten virkaikä ja koulutustausta. Muutoin tietosuojan kannalta uhaksi olisi voinut muodostua organisaation henkilömäärä. Mikäli vastaukset olisivat päätyneet väärin käsiin. Olisi ollut helppoa virkaikää ja koulutustaustaa vasten yhdistää vastaukset vastanneisiin henkilöihin. Yksi vastaaja lähetti vastauksensa julkisella viestipalvelulla, josta tiedosto siirrettiin välittömästi suojatulle palvelimelle ja poistettiin viestipalvelusta. Kaikki kyselyyn liittyvä materiaali säilytettiin salasanasuojattuna tallennuspalvelussa. Analysointiohjelmit sekä opinnäytetyön dokumentit suojattiin salasanalla. Työssä käytetään LAB-ammattikorkeakoulun lähdeviittausta. Valmis opinnäytetyö palautetaan Turnitin plagiaatintarkistus - järjestelmään.

Luotettavuuden arvioimiseksi työn liitteenä on kysymyslomake. Kysymyksissä käytetään alan perustermistöä, joka voidaan olettaa jokaisen vastaajan käsittävän samoin. Tekstissä esitetään lainauksia vastaajilta, jotta lukija voi muodostaa käsityksen tuloksissa esitellyistä merkityksistä. Työssä tuloksia verrataan teoreettiseen viitekehukseen.

LÄHTEET

Ahonen, L. 2017. Vasun käyttöopas. Jyväskylä: PS-kustannus.

Arene 2019. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. [viitattu 13.11.2020]. Saatavissa: http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTI-KORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382

Hallituksen esitys HE 34/2019 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatuslain ja lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta. [viitattu 5.4.2020]. Saatavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_34+2019.aspx

Helenius, A. & Korhonen, R. 2008. Kasvatuksen prosessi. Teoksessa: Hakkarainen, P., Helenius, A. (toim.), Härkönen, U., Jakkula, K., Korhonen, R. (toim.), Lujala, E., Matikainen, E., Niikko, A., Tiusanen, E. & Veresov, N. 2008. Pedagogiikan palikat – Johdatus varhaiskasvatukseen ja –kehitykseen. (52—190). Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Helsingin kaupunki 2020. Perhepäivähoito. [viitattu 9.11.2020]. Saatavissa: <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kasvatus-ja-koulutus/paivahoito/perhepaivahoito/>

Hyytiäinen, K. 2017. Se mitä mulle on tärkeää tässä työssä - perhepäivähoitajien ammatti-identiteettiä sen muotoutuminen. Pro-Gradu. [viitattu 15.10.2020.] Saatavissa: <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/143584/Hyyti%C3%A4inenKirsi.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Juuti, P. & Puusa, A. 2020. Laadullisen aineiston analysointi. Teoksessa: Juuti, P., Puusa, A. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. (343—417). Helsinki: Gaudemus Oy.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskus 2018. Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset. [viitattu 23.4.2020]. Saatavissa: https://karvi.fi/app/uploads/2018/10/KARVI_vaka_laadun-arvioinnin-perusteet-ja-suositukset.pdf

KEHA-Keskus 2020. Ammattinetti - Perhepäivähoitaja. [viitattu 8.11.2020]. Saatavissa: http://www.ammattinetti.fi/ammattit/detail/301_ammatti

Kola-Torvinen, P. 2017. Laaja-alainen osaaminen ja oppimisen alueet varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa. Teoksessa: Lastentarhanopettajaliitto 2017.

Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri muuttuu - Nyt on pedagogiikan aika!. (12—14). Helsinki: Lastentarhanopettajienliitto,

Lahden kaupunki 2020. Yksityinen varhaiskasvatus. [viitattu 6.5.2020]. Saatavissa: <https://www.lahti.fi/palvelut/varhaiskasvatus/yksityinen-varhaiskasvatus>

Lahden seudun yksityiset päivähoitajat ry 2020. [viitattu 8.11.2020]. Saatavissa: <https://www.paivahoito.com/>

Lehto, A-M., Sutela, H. & Pärnänen, A. (2015). Työn henkinen ja ruumiillinen rasittavuus. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita. [Viitattu 20.7.2020]. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74695/Ty%C3%B6n%20henkinen%20ja%20ruumiillinen%20rasittavuus.pdf>

Maslow 1943. Maslow's hierarchy of needs. [viitattu 8.11.2020]. Saatavissa: <https://peacheypublications.com/applying-maslows-hierarchy-of-needs-to-the-use-of-educational-technology>

Niikko, A. 2008. Perustoimintojen pedagogiikka. Teoksessa: Hakkarainen, P., Helenius, A. (toim.), Härkönen, U., Jakkula, K., Korhonen, R. (toim.), Lujala, E., Matikainen, E., Niikko, A., Tiusanen, E. & Veresov, N. 2008. Pedagogiikan palikat – Johdatus varhaiskasvatukseen ja –kehitykseen. (69—78). Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014. Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat. [viitattu 5.4.2020]. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75258/tr12.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020a. Lapsen oikeus varhaiskasvatukseen. [viitattu 5.4.2020]. Saatavissa: <https://minedu.fi/varhaiskasvatusoikeus>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020b. Varhaiskasvatus. [viitattu 15.1.2020]. Saatavissa: <https://minedu.fi/varhaiskasvatus>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020c. Varhaiskasvatuspalvelut. [viitattu 23.4.2020]. Saatavissa: <https://minedu.fi/varhaiskasvatuspalvelut>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020d. Varhaiskasvatusta koskeva lainsäädäntö. [viitattu 15.1.2020]. Saatavissa: <https://minedu.fi/varhaiskasvatustilastiedot>

Opetushallitus 2020a. Pedagoginen dokumentointi. [viitattu 19.10.2020.] Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/pedagoginen-dokumentointi>

Opetushallitus 2020b. Varhaiskasvatus. [viitattu 13.4.2020]. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatus>

Paavola, H. & Talib, M-T. 2010. Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja koulussa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Panganniemi, N. 2020. Työhyvinvoinnin johtaminen on kova juttu. [viitattu 8.11.2020]. Saatavissa: <https://www.ttl.fi/tyopiste/tyohyvinvoinnin-johtaminen-on-kova-juttu/>

Pitkäranta, A. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä - työkirja ammattikorkeakouluun. Jokioinen: e-Oppi Oy.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. [viitattu 15.10.2020.] Saatavissa: https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html

Salonen, S-M. & Valkeejärvi, M. 2016. Varhaiskasvatuksen organisaatiomuutos ja johtaminen. Varhaiskasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. [viitattu 13.11.2020]. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/49095/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201603171874.pdf>

Super 2020. Työhyvinvointi. [viitattu 8.11.2020]. Saatavissa: <https://www.superliitto.fi/tyoelamassa/tyohyvinvointi-tyosuojelu-ja-tyoelaman-kehittaminen/tyohyvinvointi/>

Tehy 2020. Henkilöstömitoitus varhaiskasvatuksessa. [viitattu 10.11.2020]. Saatavissa: <https://www.tehy.fi/fi/apua/tyosuojelu/henkilostomitoitus-varhaiskasvatuksessa>

Tenk 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. [viitattu 13.11.2020]. Saatavissa: https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Toholammin kunta 2019. Yksityinen perhepäivähoito. [viitattu 6.5.2020]. Saatavissa: <https://www.suomi.fi/palvelut/yksityinen-perhepaivahoito-toholammin-kunta/9b6eb134-2764-47bd-9b98-e04f3a50b88b>

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020. Työolobarometri 2019. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu, Työelämä 53/2020. Helsinki:

Työterveyslaitos 2020. Työhyvinvointi. [viitattu 8.11.2020]. Saatavissa: https://www.ttl.fi/tyoyhteiso/tyohyvinvointi/?__hstc=753710.eace786a105a2508bb9b975fe27f839c.1604847539410.1604847539410.1604847539410.1&__hssc=753710.1.1604847539410&__hsfp=4149325846

Työturvallisuuskeskus 2009. Työhyvinvoinnin portaat työkirja. [viitattu 8.11.2020]. Saatavissa: https://ttk.fi/files/704/Tyohyvinvoinnin_portaat_tyokirja.pdf

Työturvallisuuskeskus 2019. Työhyvinvoinnin johtaminen. [viitattu 8.11.2020]. Saatavissa: https://ttk.fi/files/6658/Tyohyvinvoinnin_johtaminen_201805_27689_netti.pdf

Varhaiskasvatuslaki 540/2018. [viitattu 4.10.2019]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180540>

Vilkka, H. 2005. Tutkimusmetodeja ammatilliselle kentälle. [viitattu 20.5.2020]. Saatavissa: <http://hanna.vilkka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-kehitt%C3%A4.pdf>

Wires, S. 2020. Työhyvinvointi varhaiskasvatuksessa - Työn vaatimukset ja voimavarat. Pro-Gradu. [viitattu 15.10.2020.] Saatavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/314054/Wires_Susanna_Pro_gradu_2020.pdf?sequence=3&isAllowed=y

LIITTEET

Liite 1. Saatekirje

Hei yksityinen perhepäivähoitaja

Olen Jussi Kivelä, sosionomiopiskelija Lab-ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyötä yksityisten perhepäivähoitajien kokemuksista varhaiskasvatussuunnitelman laatimisesta. Siksi pyydän sinua vastaamaan anonyymisti lyhyeen haastattelulomakkeeseen (liitteenä) koskien suunnitelman laatimista sekä suunnittelun tuomaa kuormitusta hoitajan työhön.

Haastattelua varten ei kerätä henkilötietoja.

Kiitos.

Puh:

S-posti:

Terveisin,
Jussi Kivelä

Liite 2. Avoin kyselylomake

Tuki

- Millaista perehdytystä ja tukea olet saanut varhaiskasvatussuunnitelman pedagogisen suunnittelun laatimiseksi?

- Millaisiin haasteisiin toivoisit tukea varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa? Millaista tukea?

Kuormittavuus

- Millä tavoin kuormittavaksi olet kokenut varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisen? Etkö ole kokenut kuormittavaksi?

- Millä keinoilla suunnitelmien laatimisen tuottamaa kuormitusta voitaisiin keventää?